

**طراحی نقش‌مایه‌های
پارچه‌های قاجاری
با نقوش وارداتی غربی**

www.ketab.ir

مؤلف: دکتر الهام امینیان

نشر مانتا

طراحی نقش‌مایه‌های پارچه‌های قاجاری با نقوش وارداتی غربی

سرشناسه:	امینان، الهام، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور:	طراحی نقش‌مایه‌های پارچه‌های قاجاری با نقوش وارداتی غربی / مولف الهام امینان.
مشخصات نشر:	تهران: مانانگار، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری:	۱۴۶ ص.: مصور (رنگی).
شابک:	978-622-5549-16-6
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا
یادداشت:	کتابنامه: ص. [۱۳۹] - ۱۴۶.
موضوع:	پارچه -- ایران -- طرح -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق. Textile design -- Iran -- History -- 19th century نساجی هنری -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق. Textile industry, Artistic -- Iran -- History -- 19th century پارچه -- ایران -- تأثیر غرب Textile fabrics -- Iran -- Western influence
رده بندی کنگره:	NK۸۸۷۴
رده بندی دیویی:	۷۶۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	۹۲۶۲۵۰۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	فیفا
مولف:	دکتر الهام امینان
مدیر تولید:	زهره شیخ انصاری
ویراستار:	فاطمه نیرویی آغمینویی
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۵۵۴۹-۱۶-۶
تیراژ:	۲۰ جلد
نوبت چاپ:	اول / ۱۴۰۲
مشخصات نشر:	تهران، نشر مانانگار ۱۴۰۲
تلفن:	۰۹۱۰۲۴۲۵۵۲۱
وبسایت:	mananegar.ir
ایمیل:	Mananegar20@gmail.com
قیمت:	۶۰۰۰ تومان

انتشارات مانانگار

۹	پیشگفتار
۱۱	فصل اول: نگاهی بر صنعت پارچه‌بافی
۱۳	مقدمه
۱۴	عصر طلایی هنر پارچه‌بافی ایران
۱۵	سبک
۱۵	ساختار
۱۵	نقش‌مایه
۱۶	منقوش
۱۶	آرایش
۱۶	ترکیب‌بندی هنری
۱۶	زینت و آرایه
۱۶	بافت
۱۶	پس زمینه
۱۷	رنگ‌مایه
۱۷	طرح
۱۷	روکاری
۱۷	فن، تکنیک
۱۹	فصل دوم: هنر - صنعت پارچه‌بافی در دوران قاجار
۳۲	وضعیت اقتصادی و روابط خارجی ایران در دوره قاجار
۳۴	هنر - صنعت پارچه‌بافی در دوره قاجار
۳۴	انواع پارچه در دوره قاجار

پیشگفتار

پارچه‌ها یا بافته‌های دوران قاجار از منظر جنس، نقش و نگار و ترکیب‌بندی و همچنین میزان تأثیرپذیری‌شان از نقش‌مایه‌ها و یا فنون بافت از پارچه‌های غربی، معرف دو دوره تحول هستند. در دوره اول، این پارچه‌ها بیش‌تر از فنون و نقش‌مایه‌های عصر صفوی تأثیر گرفته‌اند. این دوره تا اواسط دوران قاجار ادامه دارد. با حضور سیاحان اروپایی در ایران و واردات گسترده و روزافزون کالاهای اروپایی و نیز افزایش سطح مراودات با ممالک غربی به‌ویژه در عصر ناصری، طرح، نقش و ترکیب‌بندی نقوش و حتی جنس پارچه‌های ایرانی در سطح وسیعی تحت تأثیر کالاها و پارچه‌های غربی قرار گرفتند. کتاب حاضر با هدف بررسی میزان و چگونگی این تأثیرپذیری با تکیه بر داده‌هایی که از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری شده‌اند تلاش کرده است مهم‌ترین نمونه‌های پارچه‌های به جای مانده از عصر قاجار را که در موزه‌های ایران و خارج از ایران نگهداری می‌شوند به صورت موردی از منظر ویژگی‌های صوری نقوش و ساختار ترکیب‌بندی مورد تحلیل و ارزیابی قرار دهد. نتایج نشان داد که با آغاز عصر ناصری و ورود به دوران دوم قاجار و افزایش مراودات ایران با دول غربی، تحولات چشمگیری در عرصه فنون و نقش‌مایه‌های به کار گرفته شده در تزیین پارچه‌های ایرانی به‌وجود می‌آید. به‌طور مثال نقش‌هایی مانند گل فرنگ، گل و گلدان‌هایی با شمایل واقع‌گرا، نقش طاووس و نقوش گیاهی با حال و هوایی متفاوت از نقوش کلاسیک ایرانی و با رنگ‌هایی متنوع بر روی پارچه‌های این دوران دیده می‌شوند که آشکارا از روی نمونه‌های غربی گرفته‌برداری شده‌اند. همچنین و از دیگر سو ترکیب‌بندی نقوش نیز متحول شده و تنوع بیش‌تری را نسبت به دوره‌های پیشین

نشان می‌دهد. به‌طوری که ترکیب‌بندی بر اساس ساخت‌های هندسی نظیر لوزی و شش‌ضلعی که در دوره‌های قبل نیز دیده می‌شد و ترکیب‌بندی واقع‌گرا که تأثیر سنن کلاسیک غربی را نشان می‌دهند بیشتر از سایر ساخت‌ها تکرار می‌شوند.